

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravljanje je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953

LETO XII.

Telefon št. 2552.

Ljubljana, v torek, dne 10. decembra 1929.

Telefon št. 2552.

STEV. 144

Načrt zakona o zgradbah.

Ministrstvo za zgradbe je pred kratkim izdelalo načrt zakona o zgradbah, ki naj bi izenačil gradbene predpise (stavbni red) za celo državo. Na poziv banske uprave Dravske banovine je o tem načrtu razpravljala Zbornica za TOI na posebni anketi, dne 2. t. m., kateri je predsedoval zbornični podpredsednik g. Ivan Ogrin, prisostvovali pa so zastopniki nekaterih oblasti, predstavniki raznih industrijsko-obrtnih in inženjerskih korporacij.

Iz poročila, ki ga je podal zbornični tajnik g. dr. Fr. Pretnar, je razvidno, da obstoji navedeni zakonski načrt iz treh delov, prvi, glavni del, govori o gradbenih predpisih za mesta in trge (varošice), drugi in tretji del, ki sta jako kratka, pa imata specialne določbe za vasi, odnosno za rudarska in industrijska naselja, kopališča in zdravilišča.

V prvem delu so predvsem važne določbe po katerih naj bi za izvajanje zakona o gradbah predpisal minister za zgradbe pravilnik o izdelavi regulacijskih načrtov, vsaka občina pa regulacijski načrt, uredbo za njega izvajanje in gradbeni pravilnik. V poglavju o parcelaciji, komasaciji, razlastitvi in prilastitvi je določeno glede parcelacije približno isto, kakor imamo že sedaj. Ako je potrebno za izvedbo regulacijskega načrta, se more več posestev, ki imajo neprilčno lego, komasirati (združiti) in potem zopet porazdeliti ter dodeliti poedine dele, kolikor ne odpadejo na ceste, trge itd., prejšnjim lastnikom, ali če to ni več mogoče, odnosno če utrepe vsled tega škodo, se jim na breme celote izplača primerna odškodnina. Možna je iz javnih interesov tudi razdelitev proti primerni odškodnini.

Načrt predvideva brezplačen odzem potrebnega prostora za ceste, ulice in trge. Lastniki zgradbe, odnosno zemljišča bi morali plačati občinski stroške za trotoar in eno tretjino stroškov za napravo cestišča in kanalizacije.

V nadaljnjih poglavjih je govor o splošnih predpisih za zgradbe, o gradbenem dovoljenju, kjer se n. pr. pri obrtnih in industrijskih zgradbah zahteva predložitev obrtnega dovoljenja in v posebnem delu o predložiti načrtov, da morajo biti podpisani od gradbenega gospodarja, projektanta in izvršitelja zgradbe. Postopek je kompliciranjši kot je sedanj. Predviden je še posebni gradbeni odbor pri občinah, ki daje svoje mnenje glede poedinih gradbenih prošenj in o drugih gradbenih stvarih. Posebna poglavja obravnavajo tehnične varnostne predpise, zidove, stropne, svetlobne, gradbene cone, višino zgradb in število nadstropij, stopnjice, ognjišča in dimnike, higienske pogoje in olajšave za male stanovanjske zgradbe.

Poglavje o gradbenih oblastih ustanavlja kot najvišjo gradbeno oblast ministrstvo za zgradbe. Gradbena oblast prve stopnje je občina, ki izdaja gradbena dovoljenja. Posebne določbe veljajo za Beograd, Zagreb in Ljubljano. V mnogih primerih je proti odločkom odzvala možnost inštančne pritožbe. Stroge so kazni za prestopke (do 100.000 Din).

V drugem delu (sela) je ban poverjen z nalogo, da s posebnimi pravilniki predpiše temeljne principe za regulacije in zgradbe po vaseh. V ta

namen se izdelajo posebni vzorni načrti (tipi).

Regulacijske načrte, uredbe in gradbene pravilnike za industrijska in rudarska naselja odobruje ban, za kopališča in lečilišča pa gradbeni minister v sporazumu z ministrom za narodno zdravje in socialno politiko.

Na anketi se je predvsem ugotovilo, da bi bile potrebne nekatere izpremembe glede razvrstitve poedinih poglavij ter izločitev predpisov o zidovih, stropih, strehah in drugi podobni materiji iz zakona ter uvrstitve v uredbo o izdelavi gradbenih pravilnikov. V zakonski načrt bi bilo treba sprejeti načelo, da je proti vsakemu prvostančnemu odloku gradbenih oblasti dopustna inštančna pritožba. Velja pa načelo dveh instanc. Redoma bi bila oblast prve instance občina, druge pa ban, v izjemnih primerih pa prva instance ban, druga pa gradbeni minister. Upravni postopek je prilagoditi načelom sedanje upravne ureditve.

Glede izvršilne naredbodaje se je predlagala izprememba tako, da bi izdal minister za zgradbe uredbo o izdelavi gradbenih pravilnikov in pravilnik o izdelavi regulacijskih načrtov. V okviru teh dveh uredb bi nato izdal vsak ban gradbeni pravilnik za celo banovino, izvzemši mesta, katerim dovoli minister za zgradbe lasten gradbeni pravilnik, vsaka mestna občina pa bi izdelala regulacijski načrt in uredbo o njega izvršitvi. Občinske in regulacijske načrte in uredbe odobruje ban, gradbene pravilnike bana in izločenih mest pa minister za zgradbe.

Stavili so se nadalje izpreminjevalni predlogi, med drugimi tudi glede ekspropriacije in komasacije, o obveznostih, ki se nalagajo posestnikom glede prispevkov za trotoarje, ceste in kanalizacije in glede odškodninskih zahtev pri ekspropriacijskem postopanju. Predlagalo se je skrajšanje rokov in poenostavitev postopanja pri obravnavanju gradbene prošnje za odobritev zgradbe. Važni so bili predlogi, ki so se nanašali na sankcije proti neuposobljenim osebam, ki hočejo izvrševati zgradbe, in proti gradbenim gospodarjem, ki puste graditi po takih osebah.

Na podlagi zaključkov ankete je zbornica podala banski upravi ter ministrstvu za zgradbe in za trgovino, obrt in industrijo obširno izjavo z obrazloženimi predlogi k načrtu novega zakona o zgradbah. Uverjeni smo, da bodo ti predlogi našli na merodajnih mestih razumevanje in upoštevanje.

IMENOVANJE V BANSKI UPRAVI DRAVSKE BANOVINE.

Za načelnika oddelka za trgovino, obrt in industrijo pri banski upravi v Ljubljani je bil ponovno imenovan dosedanj načelnik istega oddelka pri veliki županiji ljubljanske oblasti g. dr. Rudolf Marn, za njegovega namestnika pa g. dr. Fran Rotej, dosedanj načelnik istega oddelka pri veliki županiji mariborske oblasti.

FUZIJA DENARNIH ZAVODOV V LJUBLJANI.

Kakor poročajo zagrebški listi je »Ljudska posojilnica« v Ljubljani prevzela večno delnic Prometne banke d. d. v Ljubljani.

Mednarodni sporazumi o trgovini s kožami in kostmi.

Ratifikacija in uveljavljanje mednarodne konvencije o ukinitvi izvozne prepovedi in izvozne carine na kože in o ukinitvi, oziroma znižanju izvozne carine na kosti zanimala našo javnost v večji meri, nego se to zdi na prvi pogled pri tako specialni konvenciji upravičeno. Vzrok temu pa ni samo dejstvo, da so na tej konvenciji interesirane vse stroke industrije, trgovine in živinoreje, ki proizvajajo, oziroma predelujejo to surovino in ž njo trgujejo, temveč zlasti dejstvo, da je uveljavljanje take konvencije predpogoj za sklepanje konvencije o ukinitvi izvoznih in uvoznih prepovedi. Ta konvencija je velikega pomena za države brez teh prepovedi, kakor na primer za našo, ki neprijetno občuteva lake prepovedi drugih držav. Države, ki so interesirane na ukinitvi teh prepovedi, so rade prevzele obvezo za prošli in brezcarinski izvoz svežih kož. V naši državi je pri tem vprašanju prizadela samo usnjarska industrija. Žrtve, ki jih je donesla pri tem prvem koraku k osvoboditvi svetovne trgovine od raznih ovir, pa so manjše, nego so koristile, ki jih bo imela naša država od ukinitve navedenih prepovedi v drugih državah in pa usnjarska industrija sama od ukinitve izvozne carine na kože v drugih državah. Ne smemo pozabiti, da je pri nas uvoz kož večji nego izvoz istih, ker izvažamo predvsem živo živino. Statistika l. 1928 nam kaže naslednjo sliko:

Volov, bikov in krav je bilo izvoženih v vrednosti preko 270 milijonov dinarjev, govejih kož pa je bilo izvoženo samo za 3 in pol milijona, uvoženih pa za preko 230 milijonov dinarjev.

Pri teleh pa je slika drugačna. Gre tu za mnogo manjše količine. Izvoz teleč znaša po vrednosti 21 in pol milijona dinarjev, izvoz telečjih suhih, surovih in mokrosoljenih kož pa 8 in pol milijona dinarjev. Uvozilo se jih je zelo malo.

Kar se tiče drobnice, se ista izvažala v živem stanju, izvažajo se pa tudi ko-

KONFERENCA ZA ODPRAVO CARINSKIH OVIR.

Dne 5. t. m. je bila odprta v Parizu konferenca za odpravo carinskih nepravil. Našo državo zastopa na tej konferenci bivši minister dr. Šumenković.

* * *

NOVE ŽELEZNICE V JUGOSLAVIJI.

O dogotavljeni progi Krapina—Rogatec smo že pisali; prav tako o progi Prokuplje—Pločnik. Dogotavljeni sta tudi že progi Kragujevac—Kraljevo (ozkotirna, 56 km) ter Trebinje—Lašva (ozkotirna, 12 km); železniška uprava ju je že prevzela ter ju bo v najkrajšem času izročila prometu. Kmalu bosta dograjeni progi Bitolj—Prilep (46 km) ter Pločnik—Kuršumlija (12 km); sedaj polagajo lire in se bo oddaja generalni direkciji državnih železnic izvršila v začetku leta 1930.

* * *

DONOSI TROŠARINE IN TAKS.

V mesecu septembru t. l. je znašal donos trošarine in taks 71 milijonov dinarjev, to je preko 5 milj. Din več nego istega meseca lanskega leta. Za proračunom je donos zaostal za približno 4 milijone dinarjev. Na taksah je država pobrala v mesecu septembru 1929 okoli 92 milijonov, preko 8 milijonov več nego v istem mesecu lanskega leta in za 7 in pol milijona dinarjev manj nego znaša proračun.

že. Tu gre ob ukinitvi izvozne carine samo za fiskalne interese, ker se kljub obstoječi izvozni carini ta industrijska stroka ni razvila.

Iz teh podatkov razvidno, da bo ukinitve izvoznih carin na kože naši industriji bolj koristila nego škodovala. Koristila pa bo tudi naši produkciji in naši trgovini s kožami, ki bosta mogli bolje vnovčiti svojo robo ter tako povečati svojo proizvodnjo, odnosno svoj promet in znižati svoje proizvodne stroške. Ministrstvo trgovine in industrije je sklicalo pred poldrugim letom konferenco predstavnikov naše industrije usnja pred odhodom naših delegatov v Ženevo. Naša trgovska pogodba je tudi že predvidevala bodočo ukinitve izvoznih carin na kože, kar bi se naj s klavzulo največje ugodnosti razširilo tudi na vse ostale države. Naša delegacija je za to koncesijo brezdomno dosegla gotove proslugue. Mi torej nismo brezplačno pristali na ukinitve izvozne carine na kože in gotovo je tudi, da niso bili interesenti nenadoma postavljeni pred sklenjeno stvar, kajti vse to jim je bilo že znano, kakor so tudi morali vedeti, da so gotove uvozne carine za kože vezane na pogodbe z nekaterimi pogodbeniki.

Malo drugače je glede konvencije s kostmi. O tej naši javnost ni povsem točno informirana. Vodila so se v predmetu mnoga in dolgotrajna pogajanja v ekonomskem odboru Društva narodov in na posebnih konferencah v Ženevi. Izdelanih je bilo toliko načrtov konvencije, da more o njih biti informiran le oni, ki jih je dobro proučil ali pa se aktivno udeleževal vseh teh pogajanj. Razen obveze, da se izvoz kosti ne more prepovedati, vsebuje konvencija tudi gotove skale glede izmere izvozne carine, ki se ravna po stopnji industrijskega razvoja posameznih držav. Za Italijo, Češkoslovaško, Avstrijo in Madžarsko je določena carina v znesku 2-50 švic. franka, za našo pa maksimum 3 švic. fr., za Poljsko in Rumunijo z ozirom na sosednjo Rusijo 3-48 švic. fr. Ta skala je bila določena po dolgih pogajanjih, zlasti z državami, ki so imele koristi od izvoznih prepovedi za kosti, pa so nekaterim državam odstopile posebne kontingente. Kot zadnja se je Italija vsled nadaljne redukcije izvoznih carin sosednih držav odrekla prepovedi.

Težkoče v tem vprašanju je povzročilo zlasti pomanjkanje te surovine v Evropi in pa prevoznih stroškov za to blago. Da se te težkoče ublaži in da se spravijo v sklad zahteve, ki so z njimi v vzročni zvezi, je bilo treba več konferenc, mnogih diskusij in zakulisnih posredovanj. Končno so s mogli ti sporazumi uveljaviti.

Naša država je z ratifikacijo teh mednarodnih konvencij o izvozu kož in kosti dokazala, da je voljna pod vodstvom Društva narodov sodelovati pri ureditvi gospodarskih prilik v Evropi, ter pokazala doslednost v pogledu edino pravilne trgovinske politike, ki se mora v normalnih prilikah voditi s pomočjo uvoznih carin. Od vojne in po vojne trgovinske politike so nam ostale le še izvozne carine na nekatere proizvode, pa tudi tem bi se naša država odrekla, če bi to storile druge države. Dokler pa one tega ne store, moramo jih pridržati tudi mi, akoravno te carine v bistvu niso drugega nego ovira v svetovni trgovini brez koristi za svetovno gospodarstvo. Ta načela bodo prišla do izraza na prihodnji konferenci, ki bo razpravljala o konvenciji o ukinitvi izvoznih in uvoznih prepovedi.

Pobiranje trošarine na vino in žganje v Ljubljani.

V Ljubljani pobira državno trošarino na vino in žganje že od leta 1884. mestna občina po organih mestnega dohodarstvenega urada hkratu z občinsko trošarino. Ta način pobiranja se je povsem obnesel in je bil tudi v interesu trgovcev in obrtnikov. Gospodari imajo namreč interes na tem, da vrši nad prometom z vinom in žganjem kontrolo samo ena roka, da se tako postopanje v ene in iste namene ne komplicira.

Finančna uprava je pred kratkim odpovedala mestni občini ljubljanski dogovor glede pobiranja državne trošarine na vino in žganje in je sporočila, da prevzame z dnem 1. januarja 1930 pobiranje navedene trošarine v lastno režijo. Da zavzamejo napram napovedani izpremembi svoje stališče, so se te dni zbrali ljubljanski glavni interesi in sklenili, da z izpremembo ne morejo biti sporazumni predvsem ne radi tega, ker bi podpadali pod dvojno kontrolo — državno in občinsko. Po njihovem mnenju naj bi mestni dohodarstveni urad še nadalje pobiral državno trošarino, ki

ima za ta namen že na razpolago izvežban in izkušen aparat, dočim bi se za pobiranje državne trošarine na vino in žganje v lastni režiji moral kontrolni aparat pomnožiti, kar gotovo ni v skladu s splošno tendenco štednje, ki se v državnem gospodarstvu vedno dosledneje izvaja. Interesi imajo za svoje stališče v glavnem razlog, da ni povoda, da se kontrolno postopanje komplicira, če se more enostavno izvesti s sedanjimi sredstvi. Navajali so se še nekateri drugi razlogi, na primer poslovna tajnost, češ, da interesi bolj zaupajo v tem oziru stalnim, dolgoletnim organom občine, nego organom finančne kontrole, ki se pogosto menjujejo, izstopajo iz službe in se posvečajo privatnim poklicem.

Interesi so končno sklenili, da naprosijo zbornico, naj se za varstvo njihovih interesov zavzame na mero-dajnih mestih za to, da bo mestna občina še nadalje pobirala državno trošarino na vino in žganje v smislu dosedanjega dogovora.

* * *

Reorganizacija finančne uprave.

Finančna uprava v naši državi se reorganizira s posebnim zakonom. O novem zakonu je podal pomočnik ministra za finance g. dr. Gospodnetič izjavo, iz katere posnemamo sledeče podatke:

Ministrstvo za finance, ki vodi finančno upravo, se razdeli na šest oddelkov, oddelki na odseke, odnosno na referate. Minister za finance sme po novem zakonu kompetenco za posamezne posle prenesti na svojega pomočnika, na načelnika oddelkov, pa tudi na nižje upravne edinice, na primer na finančne direktorje.

Ministrstvu za finance so neposredno podrejeni državni zastopniki (ki so se preje imenovali finančni prokuratorji) in finančne direkcije. Finančnih direkcij v državi bo devet, kolikor je banovin. Finančni direkciji je podrejena vsa finančna upravna služba (davčne uprave, carinarnice, finančna kontrola in katastrske uprave). V važnejših mestih in krajih, ki so važni za upravo neposrednih davkov, se

ustanove finančni inspektorati, ki bodo imeli glede predmetov, ki se odkažejo v njihov delokrog, kompetenco finančnih direkcij. Delokrog finančnih direkcij se razširi v disciplinskih zadevah, ki preidejo na finančno direkcijo od upravnih sodišč, odnosno državnega sveta.

Sreske uprave finančne kontrole se izpremene v glavne oddelke finančne kontrole.

Finančni konceptni uradniki (I. kategorija) se smejo neomejeno zaposlovati v vseh panogah finančne službe. Finančno strokovno službo (II. kategorija) opravljajo strokovni uradniki (računski, davčni, carinski itd.). Po primeru drugih resorov se v I. in II. kategoriji ustanovijo nove skupine I./2 a, I./3 a in 4 a ter II./1 a.

Uradniki I. kategorije dobijo kakor v drugih resorih posebne službene doklade. Te doklade dobe tudi uradniki II. kategorije v 1., 2. in 3. skupini, ki znašajo po 600 Din. 450 dinarjev in 400 Din mesečno.

Pot do Jadranskega morja.

Brajla ni neobhodno potrebna.

Dr. A. Schreiber v Novem Sadu piše:

Stara pota blagovne izmene so za našo zunanjo trgovino v zadnjih letih zmeraj manj porabna in ni več daleč čas, ko bodo ti stari odvodni kanali popolnoma zasuti. Statističnih tabel iz leta 1923 ne moremo v primeri z onimi iz leta 1929 uporabiti niti za primerjanje. Ne samo izločitev Rusije iz evropske preskrbe, temveč tudi intenzivna in dobro peljana ameriška konkurenca ter stremljenje evropskih držav po kolikor mogoče veliki osamosvojitvi v preskrbi za živili (primerjaj naš članek o trgovini med Jugoslavijo in Češkoslovaško) napotijo že več let Jugoslavijo, da si po končani žetvi stavi vprašanje: Kam z žitom? Avstrija, Češkoslovaška, Nemčija in Italija zvišujejo zaščitno carino in jačijo domačo produkcijo; Avstrija n. pr. pridelava sedaj še enkrat toliko krušnega žita kot pred desetimi leti itd. Ne moremo torej računati z gladko prodajno možnostjo naših žitnih previškov v dosedanje nakupne dežele; obratno, one so takorekoč kot kupovalke izločene. Itd.

Iskati in dobiti si moramo zato novih prodajnih trgov, da moremo prave možnosti prodaje izkoristiti. Prav letošnji pšenični previšek je našel nova pota in je šel in gre proti severnim evropskim deželam, v Holandijo, Belgijo, Anglijo, Nemčijo in v Skandinavsko deželo. In ves ta ogromni eksport v Severno Evropo gre z malimi izjemami preko rumunskega donavskega pristanišča Brajla. Tam se vrši prelaganje našega žita, seveda v dobro rumunskim delavcem in odpravnikom. V tranzitni trgovini preko Brajle nam Rumunija ne dela nobenih težkoč, a

pomanjkanje skladišč, nemožnost manipulacij, večkrat nizko vodno stanje Donave in pozimi zamrzovanje so hibe, ki bi mogle naš eksport popolnoma onemogočiti. Isto kot o pšenici velja tudi o koruzi in se zna zgoditi, da nas doleti tu še kdaj katastrofa.

Vprašanje, če smo res brezpogojno navezani na Brajlo, moremo zanikati. Pač ni treba veliko narodnogospodarske domišljije, da najdemo pot do Jadranskega morja. Naši pristanišči Split in Sušak bi ob primernem železniškotarifarnem postopanju mogli Brajlo popolnoma nadomestiti ter napraviti naš izvoz neodvisen od vsakratnega vodnega stanja na doljeni Donavi. Z inštalacijo primernih skladišč v Splitu in Sušaku bi mogel naš eksport priti v izborni položaj, da eksportira tja in tedaj, kakor mu najbolj konvenira. Eksport iz teh dveh pristanišč je možen ob vsakem letnem času, in naši izvozniki bi mogli eksportirati ravno tudi v zimskem času, ko je potreba v Severni Evropi večja.

Uporaba Splita in Sušaka je danes onemogočena vsled velike železniške voznine. Napraviti bi se morale prednostne tarife, ki bi ne prekoračile donavske poti via Brajla. In to tembolj, ker pomorska voznina iz jadranskih pristanišč v Severno Evropo ni manjša kot iz črnogorskih pristanišč. Iz Novega Sada do Brajle stane voznina za 100 kg žita Din 16-50, iz Novega Sada v Split Din 45-80, na Sušak Din 42-80, torej številke, ki Adrijlo pri eksportu izključujejo. Voznina do Splita in Sušaka bi se torej morala spraviti v sklad z voznino po Donavi.

Upoštevajoč večji promet, s tem v zvezi večje dohodke železniške uprave, prednosti boljše gospodarske zveze jadranskih pristanišč z domačimi žitnicami, s tem v zvezi večje bodoče

možnosti Splita in Sušaka, nastavev številnih delavcev za prekladanje ter oprostitev našega izvoza od negotovosti ob Donavi smo dobili pot do ozdravljenja naše žitne prodaje; oziroma smo dobili vsaj etapo do te poti. Vsi merodajni činitelji (tudi Jadranska Straža) naj bi se s tem vprašanjem prav resno pečali. Saj gre za to, da prilagodimo izvoz milijardnih vrednot našim prometnim možnostim. Pripomnimo, da se vse države trudijo za kolikor mogoče veliko pritegnitev prometa v domača pristanišča; primerjaj Italijo in Nemčijo oziroma Trst in Hamburg. V ilustracijo omenimo, da stane voznina za 100 kg boba z Dunaja v Hamburg 1-47 marke. Za približno trikrat tako dolgo pot kot iz Novega Sada na Sušak plačaš torej več kot še enkrat manj. In pri tem doseže nemška železniška uprava še prav ogromne previške.

S tarifarnimi ugodnostmi bi dosegla tudi Jugoslavija velik dobiček, ozdravljenje njenega izvoznega gibanja.

ZA OGRSKO SUŠAK NAMESTO REKE?

Ogrski žitni eksporterji resno razmišljajo načrt, da bi morski žitni promet vodili preko Sušaka namesto preko Reke. Ogrsko žito nima nobenega pravega izhoda in so pošiljalce na Reko vsled visokih jugoslovanskih tranzitnih pristojbin predrage. Sušak bi prišel torej le tedaj v poštev, če bi se razen nekaterih političnih in tehničnih težkoč odpravile kolikortoliko tudi tranzitno-pristojbinske težkoče.

* * *

RAZVOJ CEN V JUGOSLAVIJI L. 1929.

V tretjem letošnjem poročilu Narodne banke beremo, da je v tretjem četrtletju totalni indeks veletržnih cen po računih banke padel za 4-8 točk. Mesec junij izkazuje 101 točko, julij 99-7, avgust 98-6, september 96-2. V septembru je bil dosežen najnižji nivo zadnjih treh let. V prvem in drugem letošnjem četrtletju je padel indeks za ca. 10-5 točk. Vzrok tega izdatnega nazadovanja je močni padec cen v poljedelskih produktih. Ti produkti so imeli v juniju indeks 117-5, v septembru pa 102-9. Zlasti poljski sadeži so bili pri tem prizadeti, med njimi zopet v prvi vrsti koruza, oves in pšenica. Tudi cene vina so močno padle. Živalski produkti so se dvignili od 109-5 v juniju na 113-3 in 113-7 v juliju in avgustu, nakar so v septembru padli dol na 107-2. Cene prašičev, goved in njih produktov ter cene perlovine kažejo padajočo tendenco, cene ovac, jagnjet in surovih kož pa rasločo.

Cene mineralnih produktov so na nekoliko zvišanem nivoju ostale stalne. Rjavi premog in nafta sta narasla; bencin je padel. Skupina industrijskih izdelkov kaže padec od 93-1 na 90-2. Znanomovan je bil velik padec opeke (navadne in strešne) ter prav tako padec cen pri onih industrijskih izdelkih, katerih surovino dobavljajo poljedelstvo. Samo cene alkohola so narasle. Za oktober navaja Narodna banka sledeče točke: Rastlinski produkti 106-6 (sept. 102-9), živalski produkti 106-6 (107-2), mineralni produkti 84-4 (84-4), industrijski produkti 89-9 (90-2), skupni indeks 96-8 (96-2). Torej je skupni indeks v oktobru nekoliko narasel in se je to gibanje v novembru gotovo še ojačilo.

* * *

NAS UVOZ PADA NADALJE.

Pravkar prinašajo uradne statistike poročilo, da je znašal uvoz v Jugoslavijo v mesecu oktobru 153.557 ton v vrednosti 748-06 milijonov dinarjev (lani v oktobru 161.055 ton in 765-7 milijonov dinarjev). V prvih desetih letošnjih mesecih je znašal uvoz 1.375.475 ton v vrednosti 6370 milijonov dinarjev (lani 1.264.450 ton in 6520 milijonov dinarjev). Ker znaša naš izvoz v prvih desetih letošnjih mesecih skoraj natančno toliko kot uvoz, smo dosegli ravnovesje v trgovski bilanci. Meseca november in december bosta pa gotovo aktivna.

Dr. Juri Štampihar:

Meddržavna civilna pravna pomoč kraljevine Jugoslavije.

(Nadaljevanje.)

Ako je naslovnik sprejem opravičeno odklonil, potem je prišlo samo do »poskusa dostavitve«; računali je s tem, da zaprosena država postopanja in rešitve prosečnega sodišča ne bo priznala niti izvršila.

Diplomatski in konzularni predstavniki so po državnih pogodbah in sploh po mednarodnem običaju upravičeni le k neprisilnim dostavitvam in le svojim rojakom. Ta vrsta dostavitve je edino možna v razmerju naspram onim državam, ki ne izkazujejo pravne pomoči za dostavitve: države anglo-saksonskega prava, zlasti USA. Ker se na ta način dostavlja samo rojakom, se seveda prišledi prevod. Toda vsled nemožnosti prisilne dostavitve se more ta vrsta priporočati le v razmerju naspram anglo-saksonskim državam. Službeno poslovanje, ki ga pri teh dostavitvah izvršujejo diplomatski in konzularni predstavniki, je pravna pomoč ljudi v mednarodnem smislu le besede. Kadar se torej n. pr. zahteva za dovolitev izvršbe, da je bila dostavitve izvršena »potom pravne pomoči« (Š 80: 2 avstr. i. r., čl. 49: II. avstr. p. p. pog.), je predpisu ustrezno, če naslovnik ni odklonil od dipl.-konz. predstavnika posebnega spisa (prim. čl. XVIII. i. f. bolg. p. p. pog.). Čudno je, da je predpisal avstrijski c. p. red (Š 121: I.) to vrsto prvenstveno; Š 315 c. p. p. SHS je upravičeno zamenjal diplom.-konz. predstavnika z oblastmi namembnega kraja in smatra očitno za samo ob sebi umevno, da se morejo sodišča obrniti itak na predstavniki svoje države, kadar od njih oblasti ni pričakovali odziva. — Po državnih pogodbah, pa tudi po mednarodnem običaju more pošiljati vsaka država svoje intimale v inozemstvo tudi potom pošte; seveda skladno s predpisi mednarodne pošne konvencije. Če je tudi pošto smatrali za organ »pravne pomoči«, more biti dvomljivo. Prisilne dostavitve so naravno izključene. — Kadar sodišča ne občejuje neposredno, se poleg ali namesto »zaposila«, naslovljenega na zaproseno oblast, priloži »spremno pismo« na posredujočo oblast.

Dostavitve se izvršujejo po mednarodnem običaju in po državnih pogodbah na stroške zaprosene države in brez pristojbin. Edino izjemo tvori čl. 4 bolg. p. p. pog., po katerem mora proseča država plačati vse stroške dostavitve. Za te stroške jamčijo v prvi vrsti šranke, potem pa proseča država sama.

V državah, ki ne izkazujejo pravne pomoči za dostavitve, in ki imajo zdrav valulo, pomenijo izdatki za poštnine težko obremenitev konzul, proračunov. Konzulati morejo dostavljati intimale domačih oblasti večinoma le po pošti; strank vsled oddaljenosti in iz drugih razlogov ne morejo klicati pred se. Z oddajo na pošto se more preskrbeti dokaz o izvršeni vročbi potom povratnega receptisa in od tega dokaza pride proseča oblast ravnolako kot za prošeni konzulat. Zato je priporočala avstrijska vlada sodiščem, da pošiljajo svoje intimale naslovnikom neposredno po pošti na povratni receptis. To se priporoča v onih slučajih, kjer je znan točen naslov prejemnika in kjer imajo sodišča sredstva za plačilo poštnine, zlasti ako je slučaj nujen.

Ugotovitve.

Sem spadajo zaprosila za podatke iz spisov, za vpogled spisov samih; za zaslišanje prič, zvedencev, zastopnikov strank in udeležencev, brez in pod prisego; za sodni ogled, pregled trgovinskih knjig, za inventure in cenitve. — Pri tej vrsti p. p. gre za posvedočevalno funkcijo pravosodja, glede katere se pojavlja v meddržavnem prometu najmanj nezaupljivosti ali ljubosumnosti. Podatki ugotovitev se v proseči državi itak še presodijo potom ocene v dejanskem pogledu in po zakonodaji proseče države (prim. razliko med Š 295: II. c. p. r. in Š 391: II. c. p. p. S. H. S.). Praksa je glede te vrste p. p. najlberal-

nejša in pozitivne zakonske določbe zato tembolj redke.

V splošnem velja, kar je bilo povedano v splošnem delu in pri dostavitvah. Zlasti se smatra v SHS gola dejanska vzajemnost tudi pri ugotovitvah za zadostnost. — V jezikovnem oziru čl. 9 polj. p. pog. ni preveč jasn; izgleda, da naj zaprosilo pismo obstoji iz dveh delov, in sicer iz kratkega »spremnega pisma«, ki se ne prevaja, in razen tega še iz posebnega opisa dejanskega stanja, obsegajočega dokazni del in dokazna sredstva (dokaznega sklepa), ki se prevede.

Glede dopustnosti dokazne teme in dokaznih sredstev po zakonodaji zaprosenega sodišča ni posebnih pozitivnih določb. Velja torej splošni pridržek, da se zaprosilo ne sme protiviti vrhovnosti in varnosti zaprosene države. Zato zaproseno sodišče ne sme upoštevati, da dokazno sredstvo po domačem civ. pravem redu sploh ni dopustno, n. pr. zaslišanje strank pri dokazovanju zakonskega zadržka, ali da dokazni delma ni dopusten, n. pr. prisilno ugotavljanje nezakonskega očetovstva. Tem manj pride v poštev pri zaprosenem sodišču, da je lege fori ocena dokaznega sredstva omejena, n. pr. pričevanje v Srbiji; tu gre le za oceno dokazovanja, ne za njega izvedbo in ocena pristojni vedno prosečemu sodišču.

Dokaz tujih pravnih norm se ne dobavlja s posredovanjem sodišč, ampak s posredovanjem obojesrskih pravosodnih ministrstev. V tem oziru se izkazuje pomoč tudi onim državam, s katerimi ne obstoji lozadavna pogodbeno obveznost. Praktična vrednost pogodb bi obstojala še-le v tem, da bi bila pravosodna ministrstva obvezana, da si uradno priobčijo nove zakone.

Glede stroškov ugotovitev je v meddržavni praksi običajno in v p. p. pog. SHS dogovorjeno, da imajo priče in zvedenci pravico do pristojbin in da se more v to svrhu od prosečega sodišča zahtevati predjem, kolikor se more tak predjem zahtevati. Ludi lege fori (od lastnih državljanov, silicet: v domačih zadevah zaprosenega sodišča). Nasprotno padejo vse državne in sodne pristojbine na breme zaprosene države (ludi po bolg. p. p. pog.).

Države anglosaksonskega prava izkazujejo pravno pomoč za ugotovitve (polom zaslišanja prič, strank, zvedencev), samo da je postopanje zamotano. V pogledu USA je izdalo pravosodno ministrstvo na Dunaju obširna navodila z navedbo 21. marca 1887 (št. 13 navedbenika), ki se jih je še danes držali. Praksa, da se proseče sodišče obrne na konzulat za opravilo ugotovitve, je z meddržavnega stališča dvomljiva (prim. čl. 15. haške konvencije o civ. postopanju). Po nekaterih konzularnih pogodbah so konzulati res upravičeni sprejemati »izjave«, toda mišljene so v prvi vrsti izjave volje, ne izjave vednosti. Po čl. 10. konz. pog. Srbije z USA 2./14. oktobra 1881 morejo konzuli sprejemati »izjave, depositions« posadke in polnikov domačih ladij in rojakov sploh. — Upoštevati je še, da so olajšave v smislu § 379. c. p. p. SHS (§ 283. c. pr. r.) dopustne samo na predlog dokazovatelja. — Glede ugotovitev v Angliji prim. Krautmann in lov., Zwischenstaatlicher Rechtshilfeverkehr str. 269 sled.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

ZUNANJA TRGOVINA FRANCIJE.

Francosko finančno ministrstvo ugotavlja, da je bila zaključena trgovska bilanca meseca oktobra z deficitom samo 129 milijonov frankov. V januarju je bila bilanca pasivna s 1471 milijoni, v juliju s 358 in v septembru s 132 milijoni. Bilanca se je torej v zadnjem času bistveno zboljšala. Vrednost uvoza v prvih desetih letošnjih mesecih je izkazana z 48.475 milijoni frankov, kar znači proti istim mesecem lanskega leta dvig za 5083 milijonov frankov. Vrednost izvoza v prvih desetih letošnjih mesecih je izkazana z 41.408 milijoni, kar znači proti istim lanskim mesecem padec za 582 milijonov. Uvoz se je torej precej dvignil, izvoz je pa nekoliko padel, tako da je bilanca letos dosti bolj pasivna kot lani, kljub dobrim rezultatom zadnjih mesecev.

3 naših organizacij

Peti družabni večer Trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani bo jutri v sredo dne 11. decembra ob pol 9. uri zvečer v proslorih restavracije »Zvezda«. Na tem večeru bo predaval g. profesor dr. Ludovik Böhm, ravnatelj Irgovske akademije, tu, o zelo zanimivem in aktualnem vprašanju »O pomenu pomorske Irgovine«. Gospod predavatelj, kot izboren poznavalec pomorske Irgovine, slovi po svojih preudarnih ter smotreno zasnovanih predavanjih. Po predavanju je na sporedu pelje in godba. Družabni večeri, zvezani z rednimi predavanji odličnih predavateljev, so se hitro priljubili in je udeležba vedno živahna. Vstop je brezplačen in so gostje dobrodošli.

ZVIŠANJE DELNISKE GLAVNICE.

Jugočeški d. d. v Krenju je ban Dravske banovine dovolil zvišati delniško glavnico od 10 na 20 milijonov dinarjev, Delniški listi v Ljubljani pa od 250.000 Din na 875.000 Din.

* * *

REORGANIZACIJA TRGOVINE Z JAJCI V NEMČIJI?

Agrarci v Nemčiji si prizadevajo, da bi z državnimi subvencijami reorganizirali kupčijo z jajci v tem smislu, da bi osnovali v produkcijskih krajih zbiralne naprave, ki bi oddajale jajca glavnim zbiralnim napravam. Proti tej nameri se je Irgovina enodušno izjavila in ulemeljuje svoj odpor s tem, da bi pri taki reorganizaciji bila docela izključena iz Irgovine z jajci, da si posluje smotreno, strokovno, hitro in poceni, dočim bi nameravane zbiralne naprave bile okorne, počasne in drage. V toplejših mesecih bi se brez dvoma veliko jajc pokvarilo. Izgube in druge večje stroške bi morali nositi konzumenti. Izkušnje s prisilnim gospodarstvom zadosno svare pred poizkusi, kakršni se nameravajo. Producentom in konzumentom je s sedanjim načinom kupčije z jajci docela ustrezno in ni prav nobenega povoda, da se ta preizkušeni sistem menja.

* * *

AGRARNA KRIZA V EVROPI.

Agrarna kriza se nadalje postruje. Cene za žito so trajno nizke, čeprav je imela Severna Amerika slabo letino. Cene za sladkor, ki so bile že lani jako nizke, so nadalje padle. S tem so tudi pridelovalci sladkorne pese težko prizadeli. Krizo posebno težko občutijo evropski žitni Irgi, predvsem v srednji in vzhodni Evropi, kjer je zadolžitev velika in obresli izdatno zmanjšujejo rentabilnost. Sicer se kažejo prizadevanja dvignili rentabilnost z izboljšanjem tehničnih naprav, vendar pa so vsa ta prizadevanja več ali manj brezuspešna, ker deloma primanjkuje denarnih sredstev za tehnična izboljšanja, deloma so pa poljedelci konservativni in se le težko odločijo izrabiti tehnične pridobitve za izboljšanje obrala. Evropska agrarna kriza pa ni samo prehodnega značaja, ker temelji v razmerah svetovnega gospodarstva, katerih agrarci ne upoštevajo, temveč iščejo izhoda v akcijah sporednega značaja, ki jim ne morejo trajno pomagati. In tako se v Evropi širi od države do države težnja po zvišanju agrarnih carin. V obdobju, kjer so pravzaprav evropske agrarne države, o kakem zvišanju agrarnih carin ne more biti govora. Njihove agrarne carine so že tako visoke, da je nadaljnja zaščita nepotrebna. Vendar pa se njihov položaj slabša z zvišanjem carin v drugih evropskih državah. Italija in Francija so svoje že izdatne carine na žito že zvišale, ravno tako je Nemčija izvedla zaščitne odredbe, ki porabo jako ovirajo in ker te niso zadostne, se že razpravlja, kako naj se jih zviša. Češkoslovaški agrarci so svoj program o zaščitni carini že objavili in pred kratkim so tudi avstrijski poljedelci priglasili svoje nove zahteve. — E. F.

DOPIS.

Iz krogov vinskih Irgovcev smo dobili sledeči dopis: Ni dolgo tega, kar sleporečali, da sme oni, ki ni Irgovec ali ločilec alkoholnih pijač, delati iz nakupljenega grozdja vino, ki je zavezano Irošarini samo, ako lo vino prodajo. Ne morem prav venjeli, da je to res, kajli to je po mojem mnenju naravnost nemogoče in proti zakonu o Irošarinih. Zakon priznava ugodnost Irošarine proste porabe pridelka samo vinogradnikom, ne pa tudi osebam, ki grozdje šele kupijo v la namen, da stisnejo vino. Ako lo naziranje obvelja, potem so na široko odprla vrata vsem mogočim zlorabam, v prvi vrsti na škodo vinske Irgovine. Mislim, da bi bilo prav, da Irgovske organizacije zavzamejo proti nameravanemu ogrožanju Irgovskih interesov odločno odklonilno stališče, ki je v zakonu utemeljeno. Kdo izmed privaatnikov pa bo potem še kupoval vino od Irgovca, ako se mu nudi za vino, katero dobi iz nakupljenega grozdja, leka premija? — K—.

Trgovina.

Izpemembe v Irgovskem registru. V Irgovski register so bile vpisane sledeče firme: Kos, Irgovina z mešanim blagom v Ljubljani; Smeh Franc, Irgovina z vinom v Preseku (Celje); M. Kosi, Irgovina z mešanim blagom na drobno v Soštanju. — Izbrisale so se naslednje firme: Robert Diehl, žganjarna v Celju; Milan Pazič, veleIrgovina z vinom v Ljubljani in Marija Langer, Irgovina z mešanim blagom v Zireh.

Za one, ki imajo Irgovske slike s Carigradom. Ime »Constantinople« za Carigrad se v Turčiji dne 1. januarja 1930 definitivno opusti. Od tega dne dalje se mora Carigrad v vseh fakturah in listinah označiti s »Stambul«.

Bolgarska Trgovska banka, za katero je menda zunanji minister Bolgarije, je dobila od Banque de Paris et des Pays-Bas kredit v znesku 50 milijonov frankov.

Pariška borza bo leta 1930 zaprla ob vseh sobolah v mesecih maj—oktober, dalje 14. in 27. marca ter 18. in 19. aprila.

Svetovnotržne cene za mlekarke produkte se bodo dvignile; produkcija mleka in mlečnih izdelkov je namreč po statističnih ugotovitvah v zadnjih treh mesecih izdatno padla; kot vzrok padca navajajo veliko letošnjo sušo.

Konkurzov v Jugoslaviji je bilo v novembru 85, v vseh prvih enajstih mesecih 994 (lani 830).

Budimpeška veletrgovina Melinger je napovedala insolenco. Pasiva znašajo 1 milijon pengő; sploh se insolence na Ogrskem množijo in jih je bilo v novembru 192, v prvih enajstih mesecih 1748 (lani 1270).

Trgovska bilanca Bolgarije je močno pasivna; v prvih desetih mesecih je znašal izvoz iz Bolgarije 5000 milijonov levov, izvoz v Bolgarijo pa 6882 milijonov.

Ljubljanska borza

Tečaj 9. decembra 1929.	Povprasevanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	2276
Berlin 1 M	134925	135225
Bruselj 1 belga	—	78942
Budimpešta 1 pengő	9865	9895
Curih 100 fr.	109440	109740
Dunaj 1 šiling	79236	79536
London 1 funt	27486	27566
Newyork 1 dolar	5617	5637
Pariz 100 fr.	—	22203
Praga 100 kron	16689	16769
Trst 100 lir	29410	29610

Razstave sejmi

Gospodarske organizacije Jugoslavije in posamezni gospodarski interesi so povabljeni na udeležbo velike mednarodne vzorčne razstave, ki se vrši v Bruslju od 2. do 16. aprila 1930.

O XI. vzorčnem sejmu v Milanu 1. 1930 je izšla posebna izdaja, ki je tiskana deloma tudi v nemškem jeziku.

Po svetu

O socialnem zavarovanju so se vršile v Beogradu ponovne konference.

Dinar bo stabiliziran po izjavi guvernerja Narodne banke Bajlonija po sedanjem tečaju 9:125.

Zakon o elektrifikaciji Jugoslavije je v načrtu izdelan te dni in bo vsem gospodarskim organizacijam doposlan v izjavo.

Narodna banka kraljevine Jugoslavije je izdala tretji letošnji zvezek o našem gospodarstvu. Po obsegu ter obilici statističnih podatkov in diagramov presega ta zvezek prejšnje zvezke ter predstavlja dragocen pripomoček za presojo gospodarskega položaja Jugoslavije.

Pristaniška dela pri Beogradu ob Savi in deloma ob Donavi bodo našla svoj rešitev te dni. Prvi del gradbene vsote je določen s 40 milijoni Din.

V sladkorni kampanji 1929/30 je sladkorna produkcija Jugoslavije cenjena na 12.500 vagonov. Za izvoz preostane ca. 3000 vagonov. Vsled slabih cen na svetovnem Irgu pomeni to občutno izgubo. Kot izvozni točki pridelata v poštev Trst in Solun.

Tovarno za izdelovanje igralnih kart hoče ustanoviti dunajski velepodjetnik Bronner v Novem Sadu. Karte bi bile iz papirja in celuloida. Poleg tega glavnega načrta ima Bronner tudi še načrt, da bi namesto nove gradbe pogнал v obrat pri Celju se nahajajočo tovarno, ki sedaj ne obratuje.

V Južni Srbiji ima britanska rudarska družba Selection Trust dve delniški rudarski družbi, »Janjevo« in »Novo Brdo«, vsako z delniško glavnico 100.000 funtov. Sedaj bo vsaki družbi glavnica zvišana za 50.000 funtov, ob Novem letu ju bodo pa združili in dotirali z glavnico 1 milijon funtov.

O novem hotelskem zakonu, ličočem se vse države, so se posvetovali te dni v Zagrebu. Bila je to ožja konferenca, ki ji bo sledila po izdelanem načrtu širša anketa.

Ivar Kreuger obiskuje te dni glavna mesta srednjeevropskih držav in bo šel nato v balkanske države. Najbrž obišče tudi Beograd.

11.500 vagonov jugoslovanske pšenice je eksportirala letos Kontinentalna eksportna družba s sedežem v Parizu in Antwerp. 1500 vagonov je šlo v Anglijo, 1500 v Holandijo, 1800 v skandinavse dežele itd.

Iz Subolice se razna podjetja zmeraj bolj selijo v Novi Sad. Za nastavljenca in za subotičko mesno davkarijo se bo to prav občutno poznalo.

Tovarno svinčnikov v Jugoslaviji hočejo ustanoviti. Porabljen naj bi bil samo domači kapital in sicer v znesku 3 milijonov Din.

Gozdarska direkcija je ustanovljena v Banjaluki; sedež direkcije, ki bo imela zelo obsežen delokrog, bo do 1. marca 1930 Sarajevo, nato Banjaluka.

Španija močno povprašuje po jugoslovanski koruzi; preko Brijle je bilo eksportiranih v Španijo že 1500 vagonov naše koruze in računijo za vse leto 1929 z izvozom 5000 vagonov.

Izvoz pšenice in koruze iz jugoslovanskih krajev za dom in za inozemstvo od 1. septembra dalje je sledeči: pšenica 80.000 vagonov v vrednosti 1200 milijonov Din, koruza 35.000 vagonov v vrednosti 500 milijonov Din.

Pogajanja o prevoznem prometu blaga iz Poljske v balkanske države so se pričela te dni v Bratislavi med poljskimi in češkoslovaškimi železniškimi zastopniki.

Glede rečnih zimskih pristanišč je izdal naš prometni minister nove naredbe.

Znana berlinska žita tvrdka Kampffmeyer bo ustanovila v Beogradu delniško družbo z osnovno glavnico 5 milijonov Din. Ustanovitev se bo izvršila še pred Novim letom.

Francoska vlada je zvišala uvozno carino za sladkor za 40 frankov; ponudba v vseh produkcijskih deželah je razmeroma velika in konsum ne more porabili vseh na Irgu se nahajajočih množin. Zato se zavarujejo vse države proti tujemu uvozu, da omogočijo vsaj deloma prodajo domače produkcije.

Razno

Velik izvoz stekla iz Češkoslovaške. Zveza izdelovalcev stekla v Češkoslovaški je imela 5. t. m. v Pragi občni zbor in so ugotovili, da je Češkoslovaška med steklo izdelujočimi državami na tretjem mestu ter da znaša njen izvoz stekla 19% vsega češkoslovaškega izvoza. Letos je izvozila Češkoslovaška več stekla kot Belgija; največ ga je šlo v Nemčijo, za 1200 mil. Kč. Od svojega obstoja dalje je izvozila Češkoslovaška za 15.000 mil. Kč stekla, uvozila ga je pa samo za 500 mil. Kč.

Brezposelnost v Avstriji narašča. Na koncu novembra so našli v Avstriji 167.500 podpiranih brezposelnih, med njimi na Dunaju 67.000, v Gradcu 17.870 in v Celovcu 4800. V primeri z zadnjo statistiko vidimo naraščanje brezposelnosti za 22.900 oseb. H gornjemu številu pridejo še oni brezposelni, ki ne uživajo podpore in ki jih je ca. 29.000. Na koncu lanskega novembra je bilo število brezposelnih v Avstriji 155.000.

Valutne odredbe v Turčiji. Vsled nenadnega padca turškega funta je turška vlada začasno ustavila prodajo tujih valut in deviz in plačila v inozemstvo postavila pod strogo kontrolo.

Mednarodna donavska konferenca. Ta konferenca se je pričela pred par dnevi na Dunaju. Na dnevnem redu je mnogo vprašanj, med njimi omenimo regulacijo železnih vrel, izrabišev brzic, odločitev, ali naj se vrši promet po brzicah z vlačilci ali z obrežnim vlečenjem, vprašanje ribarskih interesov in ribjega poštovanja preko industrijskih naprav, sklepe o prometu med posameznimi obrežnimi državami. Srednjeevropsko telefonsko omrežje naj se preko daljnovidnih kablov priključi južноеvropskemu. Priključitev na jugoslovansko omrežje bo možna šele po napravi jugoslovanskih daljnovidnih kablov.

Balkan in švicarska svilena industrija. V zunanji prodaji švicarske svilene industrije sta bili lani Anglija s 75,7 milijoni frankov in Kanada z 18,5 milijoni še zmeraj na prvem mestu. Avstrija je izkazana z 10,5 milijoni, a znano je, da gre velik del na Dunaj poslanega blaga naprej v vzhodne evropske in v balkanske države.

Proti uvoznim carini na avtomobile (znane pristojbine Mac Kenna), se je izrekel angleški zakladnik kancelar Snowden, poudarjajoč, da se je pri zadnjih volitvah pretežna večina izrekla za prosto trgovino.

Mednarodna konferenca volne v Bradfordu na Angleškem je bila te dni zaključena. Ustanovili bodo mednarodno zvezo volne, o koje pravilih se bo posvetoval poseben odbor na bodoči konferenci v Parizu v aprilu leta 1930.

Dobava-prodaja

Dobave. Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 13. decembra t. l. ponudbe glede dobave 200 kg lovne masle in 50 kg loja. — Prometno-komercialni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 16. decembra t. l. ponudbe glede dobave firneža, terpenlina, lazure, kleja, čopičev ter glede dobave listkovin. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku). — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 19. decembra t. l. ponudbe glede dobave 25 komadov krlač za čiščenje parketov in 25 komadov šček. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 23. decembra t. l. ponudbe glede dobave bakrene žice in izolatorjev ter glede dobave razdelilnih baterij. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 21. decembra t. l. pri Upravi državnih monopolov, ekonomski oddelek v Beogradu glede dobave 8000 kg gumiarabike. — Dne 21. decembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave materiala za gornji stroj (podložne plošče, vijaki z matcami itd.) ter glede oddaje čiščenja lokomotiv in tenderjev. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so interesentom na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani). — Dne 21. decembra t. l. se bo vršila pri gradbenem oddelku Direkcije državnih železnic v Sarajevu ofertalna licitacija glede dobave hraslovega lesa; dne 23. decembra t. l. pa glede dobave pocinkane žice. — Dne 23. decembra t. l. pri gradbenem oddelku Direkcije državnih železnic v Ljubljani glede dobave gornjegradbenega materiala. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku). — Pri računsko-ekonomskem oddelku Ministrstva za zgradbe v Beogradu se bo vršila dne 23. decembra

t. l. ofertalna licitacija glede dobave 5000 komadov denarnih vreč s ključavnicami in 3000 komadov ključev za iste. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Tržna poročila

TRŽNE CENE V CELJU,
dne 1. decembra 1929.

Govedina: V mesnicah I. vrste 18 do 20, II. vrste 16—18, na lrgu I. vrste 18 do 20, II. vrste 16—18, III. vrste, kravje 16, vampov 9, pljuč 9, jeter 12, ledvic 17, loja 10 Din za 1 kg.

Telefina: 1 kg telečjega mesa I. vrste 22, II. vrste 20, III. vrste 18, pljuč 16 dinarjev.

Svinjina: 1 kg praščjega mesa I. vrste 28, II. vrste 25, III. vrste 22, pljuč 10, jeter 20, glave 13, slanin I. vrste 27, II. vrste 26, na debelo 25, suhe slanine 28, masli 28, šunke 28, prekajenega mesa I. vrste 28, II. vrste 27, prekajenih parkljev 8, prekajene glave 13, jezika 28 dinarjev.

Konjsko meso: 1 kg konjskega mesa I. vrste 6 Din.

Klobase: 1 kg krakovskih 30, debrecinskih 40, hrenovk 30, safalad 30, posebnih 30, tlačenk 20, polsuh h kranjskih 35, suhih kranjskih 50, braunšviških 20, salami 90 Din.

Perutnina: 1 kos, piščanec majhen 20, večji 25, kokoš 30—35, petelin 30 do 35, raca 40, puran 100, domači zajec, manjši, 15, večji 25 Din.

Divjačine: 1 kos, divji zajec 45 do 60 Din.

Ribe: 1 kg krapa 20 Din.

Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka 3, kisle smetane 16, 1 kg surovega masla 40, čajnega masla 56, masla 70, bohinskega sira 33—44, trapistovskega

sira 28—30, ementalkega sira 60, sirčka 14, eno jajce 2 Din.

Pijača: 1 liter vina 20, novega 16, piva 10, žganja 25 Din.

Kruh: 1 kg belega kruha 4-50, 1 štruca v teži 54 dkg 2-50, 1 štruca v teži 108 dekagramov 5, 1 kg črnega kruha 4-20, 1 štruca v teži 60 dkg 2-50, 1 štruca v teži 120 dkg 5, žemlja, mala, 0-50, velika 1, 1 kg polbelega kruha 4-40, 1 štruca v teži 57 dkg 2-50, 1 štruca v teži 114 dekagramov 5 Din.

Sadje: 1 kg luksuznih jabolk 6, jabolk I. vrste 5, II. vrste 4, III. vrste 3, luksuznih hrušk 8, hrušk I. vrste 6, II. vrste 5, orehov 11, lušččnih orehov 40, suhih češpelj 7—10, suhih hrušk 8 Din.

Specerijsko blago: 1 kg kave Portoriko 72, Santos 56, Rio 44, 1 kg pražene kave I. vrste 84, II. vrste 60, III. vrste 48—52, 1 kg čaja 60—140, kristal belega sladkorja 13, sladkorja v kockah 15, medu 16—20, kavne primesi 20, riža I. vrste 12, II. vrste 8, III. vrste 5, 1 liter namiznega olja 20, olivnega olja 24—40, bučnega olja 20, vinskega kisa 3-50, navadnega kisa 2, petroleja 7-50, špirita denat. 12, soli 2-50—2-75, celega popra 76, mlelega popra 78, paprike 60, sladke paprike 68, testenin I. vrste 11-50, II. vrste 8-50, mila 15-50, karbida 7, sveč 17, kvasa 32, marmelade 24—36 Din.

Mlevski izdelki: 1 kg moke štev. »00« 3-70, štev. »0« 3-70, štev. »2« 3-55, štev. »4« 3-35, štev. »5« 3-10, štev. »6« 2-90, štev. »7½« 2-10, ržene enolne moke 3-10, pšeničnega zdroba 4, koruznega zdroba 3-40, pšeničnih odrobov 1-60, koruzne moke 2-40, ajdove moke 5-50, kaše 4-20, ješprenja 4-20, ovsenega riža 7 Din.

Žito: q pšenice 230, rži 240, ječmena 240, ovs 210, prosa 300, koruze, nove, 175, koruze, stare, 210, ajde 280, fižola 400—500, graha 1600, leče 1600 Din.

Kurivo: q premoga, črni trboveljski 45, zabukovski 48, rjavi 25, m³ lrdih drv 120, 100 kg lrdih drv 36, m³ mehkih drv 100, 100 kg mehkih drv 28 Din.

Krma: q sladkega sena 100, polsladkega sena 75—80, kislega sena 60—70, slame 55, prešana slame 8 Din več.

Zelenjava in gobe: 1 komad endivje 0-50—1, 1 kg poznega zelja 1, kislega zelja 5, ohrovt 2-50, karfiž 10, 1 komad kolerabe 0-50, 1 krožnik špinacije 2, 1 kg čebule 3, česna 12, krompirja 1-25, krompirja na debelo 1, 1 komad repe 0-25, 1 krožnik kisle repe 2 Din.

Na živinski sejem v Ptuj dne 3. decembra t. l. je bilo prignanih 273 krav in telic, 150 volov in bikov, 113 konj, ki so nolitrali: krave 3-50 do 8-50, telice 6-75 do 9-50, voli 7 do 9 (10), biki 7-50 do 10 Din za kilogram žive teže. Konji 500 do 4.500 Din za komad. — Na svinjski sejem dne 4. decembra t. l. je bilo pripeljanih 274 svinj. Cena je bila za praseta 100 do 300 Din za komad, plemenske 8 do 10, pršutarje in špeharje 10-50 do 13 Din za kilogram žive teže. Prihodnji živinski sejem se vrši dne 16. decembra, radi državnega praznika en dan pozneje.

VINOČET

Tovarna vinskega
kisa, d. z. o. z.
Ljubljana

nudi

najfinejši in
najokusnejši
namizni kis

iz pristnega vina

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in
higijenično najmo-
derneje urejena
kisarna v Jugoslaviji

Pisarna: Ljubljana, Dunajska
cesta 1a, II. nadst.
Telefon 2156

USTANOVLJENO 1852
TEOD. KORN

LJUBLJANA, POLJANSKA CESTA 8
(PREJE HENRIK KORN)

KROVEC, STAVBNI, GALANTERJSKI IN OKRASNI
KLEPAR / INSTALACIJA VODOVODOV / NAPRAVA
- STRELOVODOV / KOPALIŠKE IN KLOSETNE -
NAPRAVE / CENTRALNA KURJAVA

Najboljši šivalni stroji za obrt
in industrijo so samo
'GRITZNER' in 'ADLER'
pisalni stroji 'URANIA'
in pletilni stroji 'DUBIED'
Znižane cene, najlepše eprame edino le
pri

Josip Petelincu
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Telefon št. 2913

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna in solidna
postrežba!

Zahtevajte cenik!

Knjige, časopise, račune,
vizitke, etikete, memorande,
kuverte, tabele, lepake, naro-
čilnice v blokih s poljubnim
števillom listov, cenilke in tudi
vse druge
tiskovine
dobavlja
hitro in po
zmernih
cenah

**TISKARNA
MERKUR**

LJUBLJANA

GREGORČIČEVA 23

TELEFON 2552

Lastna knjigovoznica

Za večja naročila zahte-
vajte proračune!

TRGOVCI, OGLAŠAJTE V „TRGOVSKEM LISTU“!